

LAKIALOITE 23/1999 vp

Lakialoite laiksi arestirangaistuksesta

Eduskunnalle

Nuorten rikoksentekijöiden suhteen on ongelmia sen suhteen, miten aikaansaada rangaistusmuoto, joka ei olisi nuorelle kohtuuton, mutta heti moitittavaan tekoon liitettynä konkreettisesti tavalla huomauttaisi, että nuori on harhautunut arveluttaville poluille ja että yhteiskunta haluaisi hänet takaisin normaalin yhteiskuntatoiminnan piiriin. Vankilaan nuorta ihmistä ei ole syytä kovin herkästi laittaa, mutta toisaalta ehdollinen rangaistus on osoittautunut tehottomaksi. Ehdollisesta rangaistuksesta on tullut jopa tietynlainen ansa. Kun usean tehottoman ehdollisen rangaistuksen putki eräässä vaiheessa konkretisoituu pitkähkönä vankeutena, nuoren ihmisen elämä saattaa olla lopullisesti menetetty. Sakko on konkreettinen rangaistusmuoto, mutta kun nuori useinkin on vähävarainen tai varaton, asia voi joutua muuntomenettelyyn ja johtaa vapauden menetykseen taikka sitten siihen, mikä ei ole mitään, eli että muuntomenettelystä luovutaan. Viimeisin sana nuoreen kohdistuvassa seuraamusmenettelyssä on ollut nuorisorangaistus, joka vastaa suunnilleen yhdyskuntapalvelua. Senkin tehoa epäillään, varsinkin jos teon ja rangaistuksen välinen aika on kovin pitkä.

Aresti, eli lyhytaikainen vapauden menettäminen valvotuissa oloissa, on suomalaisille jälkiistunnon muodossa tuttu rangaistusmuoto jo kansakouluajoilta karttakepin ja nurkkaan tuijottelun lisäksi. Joissakin maissa on otettu vaarin vanhoista keinoista ja toteutettu tai ollaan suunnittelemassa tämän perinteisen rangaistusmuodon käyttöönottamista nuorten kohdalla. Suomessa asiasta on puhuttu kymmenen vuoden

ajan. Alun perin niin kuin tapa on, hieman kauhistellen, mutta nykyisin jo selvästi uteliaana ja mahdollisuuksia pohtien. Hyvässä asiassa pitäisi panna toimeksi. Tässä lakiehdotuksessa arestin lyhin aika olisi 12 tuntia, pisin taas kolmen vuorokauden verran eli 144 tuntia. Aresti istutettaisiin viikonloppuisin perjantai-illasta sunnuntai-iltaan ulottuvana aikana. Pisimmän rangaistuksen kärsimiseen menisi siis kolme viikonloppua.

Arestirangaistus voitaisiin langettaa samantyyppisistä rikoksista, joissa nykyisin käytetään sakkoa, ehdollista rangaistusta ja nuorisorangaistusta. Arestirangaistusta voitaisiin käyttää yksinään, mutta myös yhdessä ainakin ehdollisen vapausrangaistuksen kanssa. Rangaistus määrättäisiin yhden tuomarin istunnossa ja vain sellaisissa asioissa, joissa syyllisyys on tunnustettu tai joissa syyllisyys muuten on kiistaton. Tuomiosta ei voisi valittaa, ainoastaan kannella. Se pantaisiin täytäntöön välittömästi tuomion julistamisen jälkeen.

Arestirangaistus pantaisiin täytäntöön Kriminaalihuoltoyhdistyksen valvonnassa poliisin virka-avun turvin. Asia vaatii resurssien lisäämistä ja sopivien tilojen varaamista yhdistyksen käyttöön, minkä vuoksi lain voimaantulon suhteen on varattava riittävä aika käytännön asioiden järjestämiseen.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki arestirangaistuksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Arestirangaistus on lyhytaikainen vapauteen kohdistuva rangaistus, joka voidaan tuomita henkilölle, joka rikoksen tehdessään on 15 mutta ei 18 vuotta täyttänyt, sellaisesta teosta, josta voimassa olevan lain mukaan voidaan tuomita sakko, ehdollinen vankeusrangaistus tai nuorisorangaistus. Arestirangaistus voidaan määrätä joko yksinään tai yhdessä ehdollisen vankeusrangaistuksen kanssa. Arestirangaistus voidaan tuomita vain sellaisesta teosta, johon syyllisyyden syytetty on myöntänyt tai johon syyllisyys muuten on varmuudella kiistaton.

2 §

Arestia voidaan tuomita vähintään 12, enintään 144 tuntia. Arestirangaistuksen täytäntöönpano tapahtuu viikoittain perjantain kello 18 ja sunnuntain kello 18 välisenä aikana. Rangaistusta ei saa panna täytäntöön viikonloppuna, johon sijoittuvat jouluaatto, joulupäivä tai tapaninpäivä.

3 §

Arestirangaistus voidaan tuomita tuomioistui-
men kokoonpanossa, jossa on yksi lainoppinut
jäsen. Asiaa käsiteltäessä on oltava läsnä lasten-

suojeluun erikoistunut sosiaalialan viranomai-
nen. Arestirangaistuksen kohteena olevan huol-
tajalle on varattava tilaisuus olla läsnä.

4 §

Arestirangaistusta koskevasta päätöksestä ei voi
valittaa ja se pannaan täytäntöön mahdollisim-
man nopeasti. Arestirangaistukseen tuomittu voi
kannella asiasta hovioikeuteen, jonka on otetta-
va kantelussa mainittu asia esille kahden kuu-
kauden kuluessa kantelun tekemisestä.

5 §

Arestirangaistuksen täytäntöönpanosta huoleh-
tii Kriminaalihuoltoyhdistys sitä varten varatus-
sa ja varustetuissa tiloissa. Poliisi on velvollinen
antamaan täytäntöönpanon yhteydessä tarpeel-
lista virka-apua.

6 §

Tarkemmat säännökset ja ohjeet tämän lain täy-
täntöönpanosta annetaan asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta .

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1999

Sulo Aittoniemi /alk